

Biblijska teologija 2
amdg.eu/fer-bt2
bibteo@fer.hr

Teologija ljudske patnje u Bibliji

**Job u razgovoru s Bogom
(Job 38,1–42,6)**

**Psalmi Krista raspetoga
(Ps 22,2; 31,6)**

FER

Biblijska teologija 2

FER, utorkom 17:15, bibteo@fer.hr

doc. dr. sc. Niko Bilić SJ

Tanja Lakić, mag. theol.

<https://amdg.eu/fer-bt2>

Problem patnje u Bibliji

- **Krajnja muka:**
- **“O, zašto izađoh iz majčina krila?” (Jr 20,18)**
- **Socijalni i teološki kontekst:**
- **“Držali smo da ga Bog udara i ponižava” (Iz 53,4)**
- **“Ako je pravednik Božji sin... iskušajmo ga mukom” (Mudr 2,18s)**
- **“U Boga se uzdao, neka spasi!” (Ps 22,9; Mt 27,43)**
 - **Teška pitanja postavljamo u patnji**
 - **Job na početku ima samoubilačke tendencije (usp. Jr)**
 - **Mojsije (Izl 32,32; Br 11,5); Ilija (1 Kr 19,4); Tobit i Sara (Tob 3,6.13); Jona (5,3.8)**
- **Odgovor**
 - **u Knjizi o Jobu ozbiljan opsegom i sadržajem**
 - **U NZ – Kristov križ: patnja posvećena**

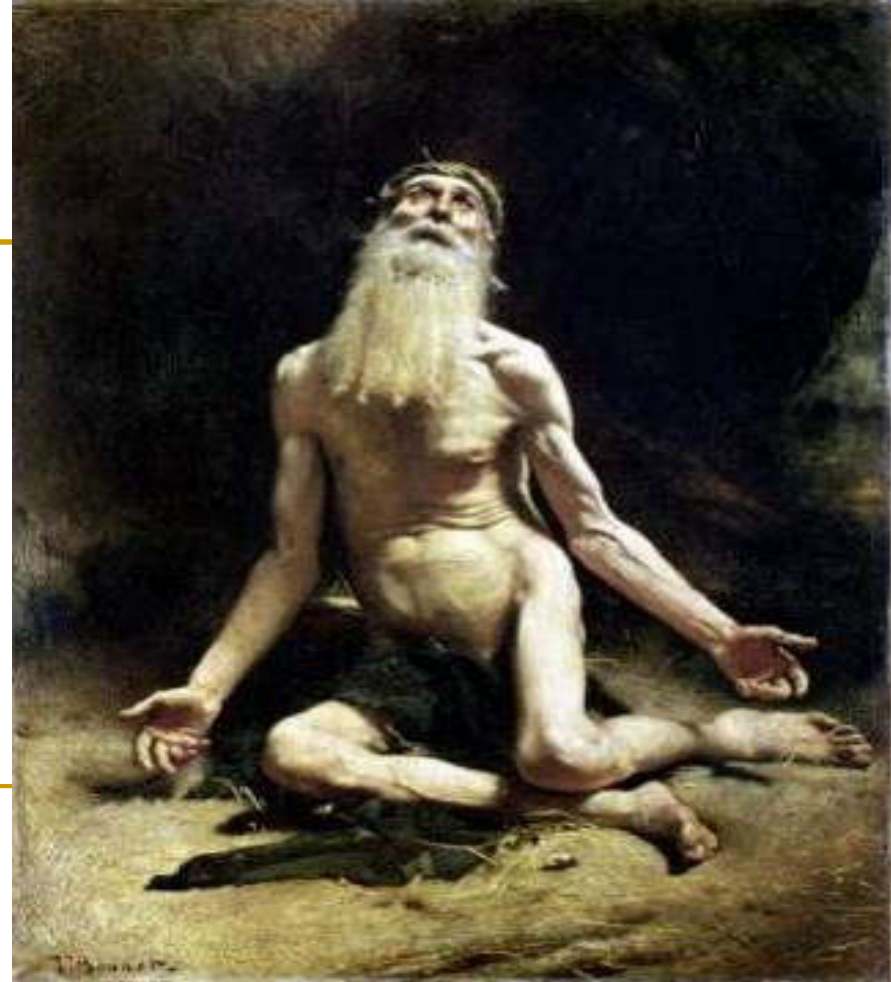

Biblijska teologija 2
amdg.eu/fer-bt2
bibteo@fer.hr

Job u razgovoru s Bogom

Job 38,1–42,6

Leon Bonnat, Job The Lilith Gallery of Toronto

Višestruk Božji odgovor

- 1) Prvi odgovor 38,1–42,6
 - Tko govori u 38,1; 40,1; 40,6?
- “i odgovori יהוה Jobu” (38,1; 40,1; 40,6)
 - Tko govori u 40,3; 42,1?
- “i odgovori Job” (40,3; 42,1)
 - Kako Job odgovara poslije 39,30; u 40,4; 42,4?
- Šutnja →
- → Volja za šutnjom: “ruku na usta” (40,4)
- → Poučljivost: “pouči me!” (42,4)

Lord answering Job out of the whirlwind, BLAKE, William (1805-06), Akvarel, Morgan Library, New York

- 2) Kome i kako Bog govori u 42,7–9?
- Elifazu
 - negativna procjena

Struktura 38,1–42,6

□ 3 Božja govora Jobu i
2 Jobova odgovora:

■ יהוה: 38s

■ יהוה: 40,1s

■ ⇔ Job: 40,3–5

■ יהוה: 40,6–41,26

■ ⇔ Job: 42,1–6

□ 3x “i odgovori יהוה Jobu” (38,1; 40,1; 40,6)

□ 2x “i odgovori Job” (40,3; 42,1)

Konačan odgovor

- 3) 42,10-17: Epilog
- vanjski preokret (42,10):
- **שוב שבות** *šub šebut* “preokrenuti sudbinu”
 - povijesno iskustvo Izraela: usp. Jr 29,14; 30,18; 32,44; 33,7.11.26; 49,6.39
 - *Koliko dugo Job živi (42,16)?*
- 140 godina (42,16)
 - *U kakvom je stanju Job u 42,6?*
- još uvijek u prahu i pepelu
 - *Na kojoj je “pozornici” Job od 38,1?*
- nebesko vijeće, gornja pozornica

Nov Jobov položaj

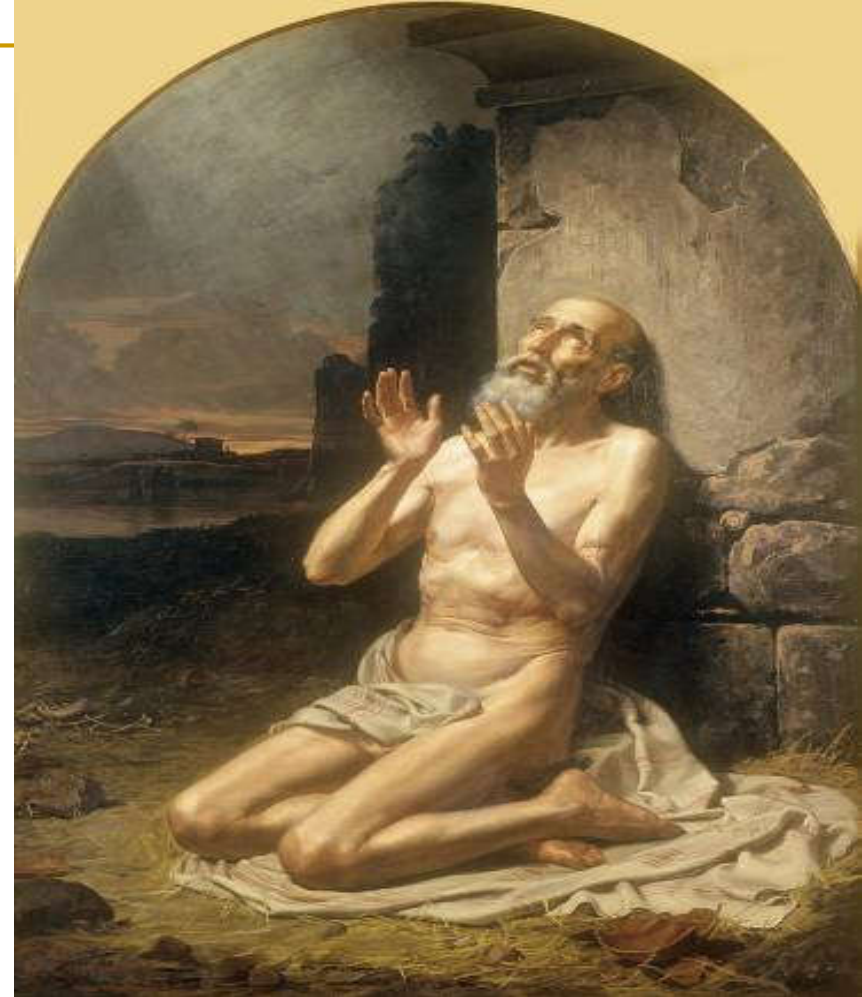
- Jobova želja iz npr. 9,16; 31,35
- “O kad bi se na moj zov i odazvao” (9,16)
- “na Svesilnom je da mi odgovori!” (31,35)
 - Tko govori i kako u 7,12; 30,20; 38,4?
- “stražu si nada mnom postavio” – Job (7,12)
- “k tebi vičem, pred tobom stojim” – Job (30,20)
- “Gdje si bio kad zemlju utemeljih?” – Bog (38,4)
- Tko zamračuje Božju misao? (38,2; 42,3)
 - Bog (38,2), Job (42,3)

I. Meštrović, Job

Otvoreno sučeljenje

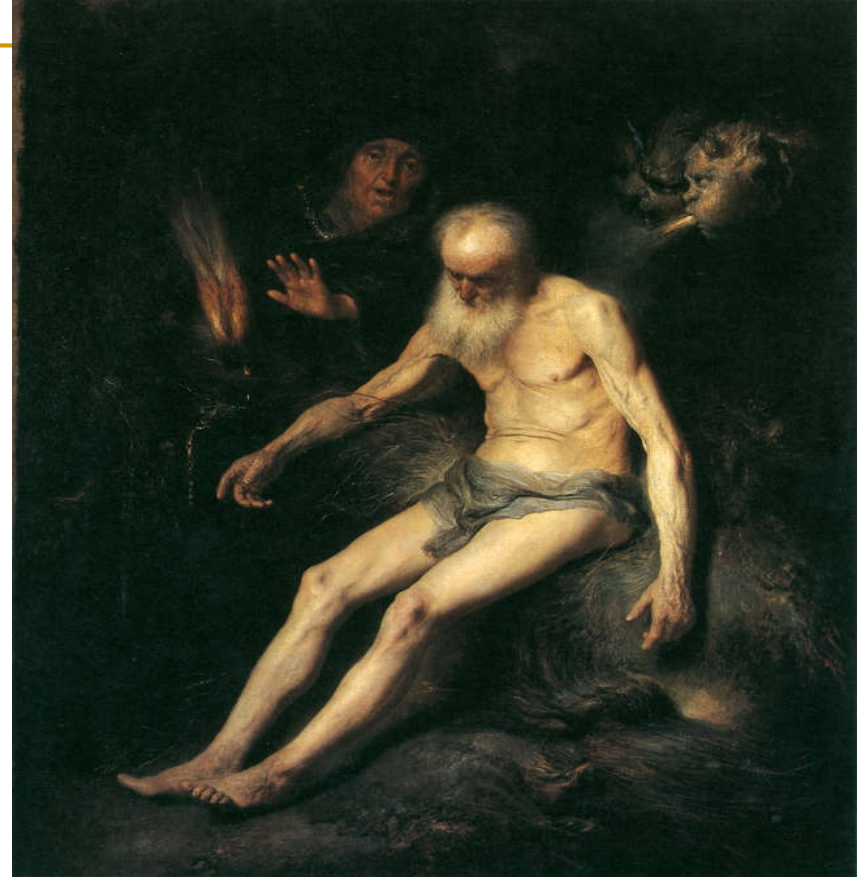
- 1. תרשיעני *taršî'enî* Job 10,2 ⇔ 40,8
 - “ti me proglašavaš zlikovcem”
- Job Bogu 10,2 ⇔ Bog Jobu 40,8
 - KS: “suditi” (10,2)
⇔ “okriviti” (40,8)
- 2. Bog stavlja patnju u kontekst stvaranja svijeta i smisla ljudske egzistencije
- Kao Job u c3
 - *Što to znači?*
- Bog sluša otpočetka

Gonzalo Carrasco, Job na bunjištu. Ulje na platnu, 1881. Museo Nacional

Jobova utjeha

- ❑ Osjećaj u 42,6?
- “Kajem se” (?)
- אָנִי *niham* ražaliti se – utjeha?
 - ❑ Usp. 2,11; 7,13; 16,2; 21,34; 29,25; 42,11:
- prijatelji žele utješiti Joba (2,11)
- nadao se utjehi od ležaja (7,13)
- prijatelji ga ne mogu utješiti (16,2; 21,34)
- bio je drugima utjeha (29,25)
- rodbina naknadno tješi (42,11)
 - ❑ Ukupno 7x

Jan Lievens, Job na bunjištu, 1631

Jobovo oko

- עיני *‘ênî* “**moje oko (oči)**”
16,20 ⇔ 42,5
 - pred Bogom sa suzama (16,20)
 - Š., KS: “suze moje”
 - sada ga vidi (42,5)
- *Moje oko* + ראה *ra’â* “**vidjeti**”:
 - Čežnja u 19,27?
- “Njega ću gledati, svojim očima...”
 - Ostvarenje u 42,5?
- “sada te oko moje vidi” (42,5) ⇔ prije “po čuvenju” – čuo

Marc Chagall, Job u molitvi, 1960

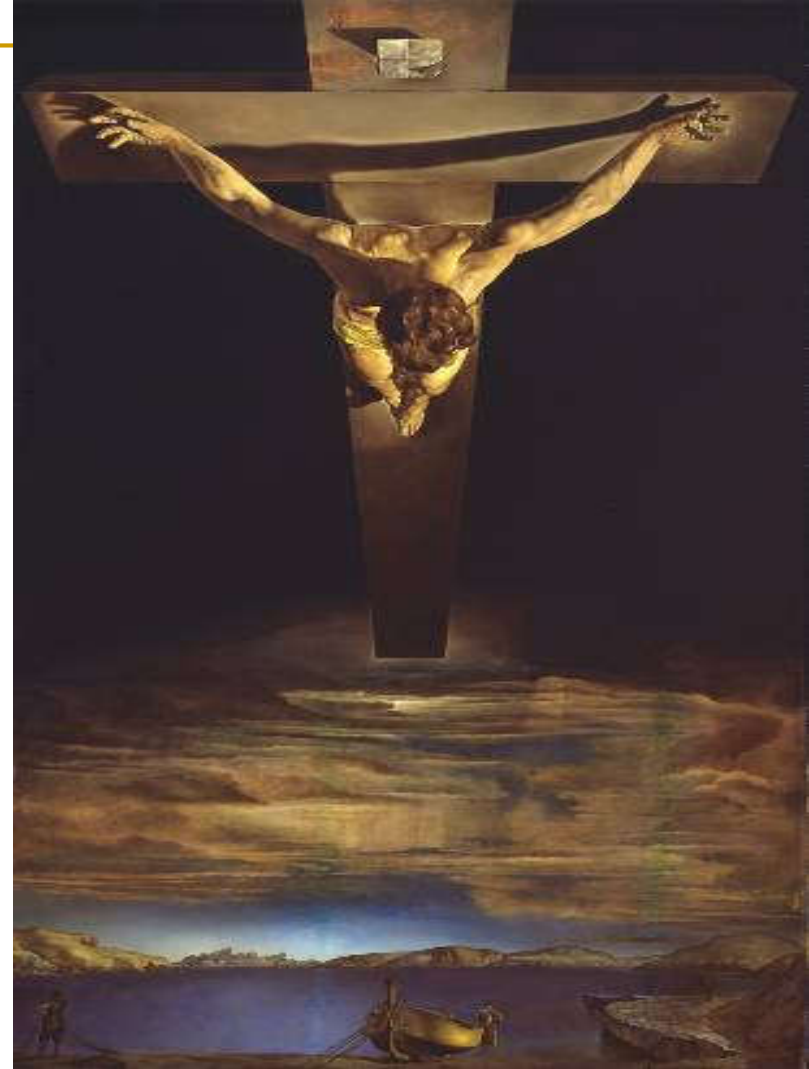
Biblijska teologija 2
amdg.eu/fer-bt2
bibteo@fer.hr

Psalmi Krista Raspetoga

Kristove riječi na križu

- **Koje poznajemo, koliko ih ima?**
 - “Žedan sam”,
“Dovršeno je”
(Iv 19,28.30)
 - “Danas u raj” (Lk 23,43)
 - “Evo ti sina”
“...majke!” (Iv 19,26)
- **Tri od 7 upućene Ocu – molitva**

Molitve Raspetoga

- 1. “Oče, oprosti im! Ta ne znaju što čine.” (Lk 23,34)
 - Oko 9 h (Mk 15,25)
- 2. “*Eloi, Eloi lama sabahtani?*” Mk 15,34;
(“Eli, Eli, lema...” Mt 27,46) usp. Ps 22,2
 - Kada (Mt 27,45; Mk 15,33; Lk 23,44)?
- Nakon tame od 12 do 3 (“pomrčina” Lk 23,45)
- 3. Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj! (23,46)
 - Usp. Ps 31,6

Mučenički vapaj

- Prvi krik φωνή μεγάλη (Mk 15,34; Mt 27,46)
 - Tko ga je opkolio (Ps 22,17):
- *Rulje* me zločinačke okružile (KS)
okružuje me *rulja* zlikovaca (Š.)
- *Crv* (v7) nasuprot v13.17.14
- Bikovima, psima, lavovima
- *psihofizičke muke u Ps 22,15.16.18?*
 - Srce se topi (15)
 - Sasušena snaga (KS: “grlo” 16), moj se jezik uz nepce slijepio (16)
 - Iv 19,28: “žedan sam”
 - Kostiju mogu prebrojati (18)

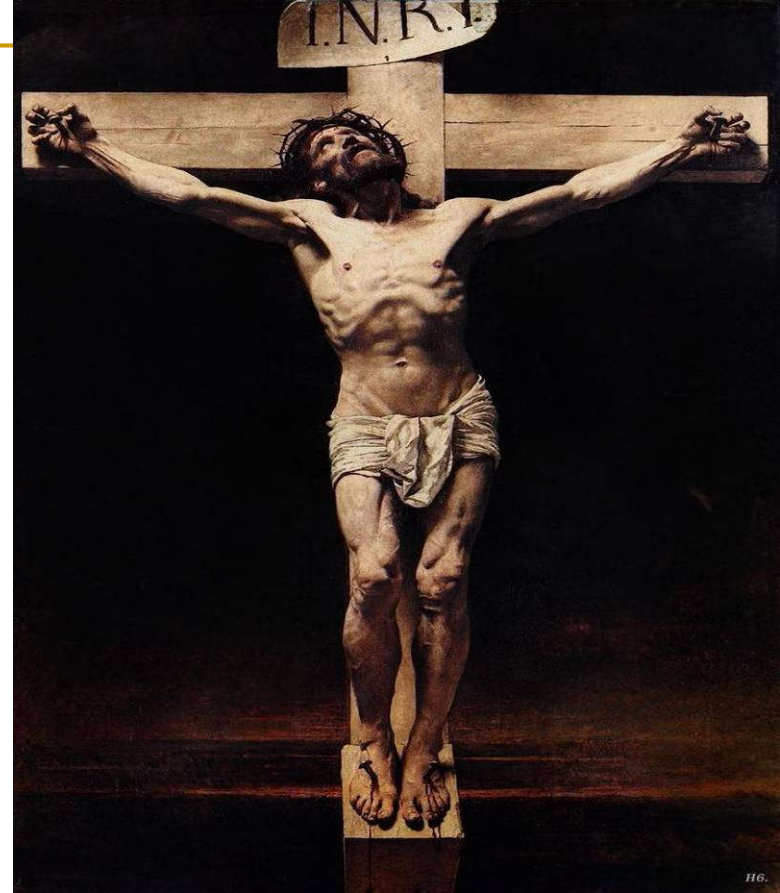
Bolan jauk

- Bližnji u Ps 22,19:
- Kockari kradu odjeću
(Ps 22,19 usp. Iv 19,24)
- “Oni me *gledaju*” (Ps 22,18)
 - usp. Post 15,5; Br 21,9;
Zah 12,10; Iv 19,37
 - Ne boj se, *crviću!*
(תולעת *tôlá‘at* Iz 41,14; Ps 22,7)
- Izriče muku pred Bogom (Ps 22,2)

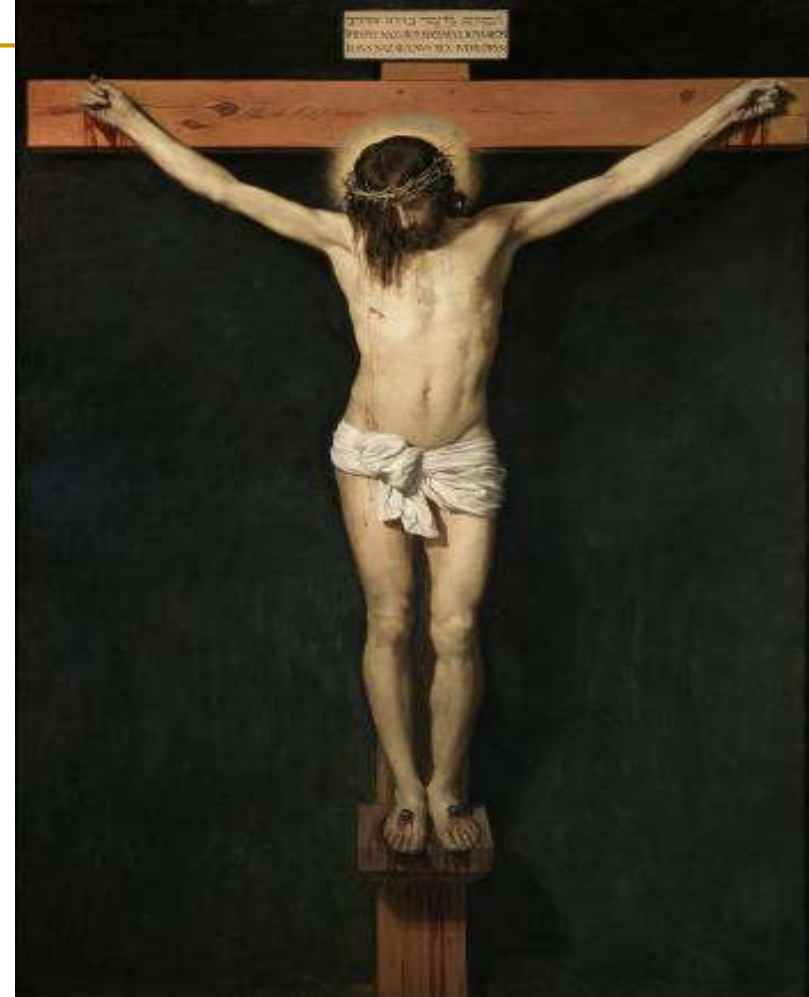
Daleki Bog

- Čiji Bog? (Ps 22,2)
- “moj Bog” – Savez
 - Od kada (11)?
- “Od krila majčina *Bog moj*”
 - Način (10):
- “Ti si me izveo” – uloga primalje (10a)
 - Mir mi dao (KS), skrio me (Š.) (10b):
- Učio me *povjerenju* (10b)
 - Oci imali *povjerenje* (“uzdali se” 5.6)

Teška poruga

- “Uzdao se u Boga, neka ga spasi” (Ps 22,9)
 - “koji me vide podruguju mi se” (8) usp. Mt 27,43:
- svećenici, pismoznanci, starješine – *teološki autoriteti*:
 - “Uzdao se u Boga...”, isto razbojnici (44)
- Sebe ne može spasiti (Mt 27,42; Mk 15,31)

Pitanje i molba

- **Zašto?** – למה *lámmâ*;
εἰς τί [eis ti] (Mk 15,34)
- **Za što? Čemu? Svrha?**
 - Uzrok blizine smrti u Ps 22,16b:
- **“Ti” (Bog) si me bacio u smrtni prah**
 - Hrabra, bitna molitva (12.20):
- **Ne budi daleko! (↔ daleko si! 2)**
 - Osnovna molba u Ps 22,22:
- **Spasi me!**

Preokret i uslišanje

- Ps 22,22b עֲנִיתָנִי *'anîṭānî*
- “odgovorio si mi” (“uslišio me” Šarić)
- ⇔ ne odgovaraš (2)
 - (KS, LXX, Vg: “moja jadna duša”)
- Nije prezreo muku jadnika (25)
 - Čudesan dovršetak (23.26.28.30):
- Osobno: “Hvalit ću te” (23.26)
 - Obratit će se svi krajevi zemlje (28)
- Koji silaze u prah (snivaju u zemlji) – Bogu će se klanjati (30)

